

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 3To/59/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5621010066
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 11. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Adriana Gallová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2022:5621010066.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Adriany Gallovej a sudcov JUDr. Vladimíra Sučika a JUDr. Moniky Liptákovej, na verejnom zasadnutí konanom 10. novembra 2022, prejednal odvolanie podané obžalovaným Ing. K. A. proti rozsudku Okresného súdu Liptovský Mikuláš, sp.zn. 2T/19/2021 z 19.11.2021 a takto

rozhodol:

Podľa § 321 ods. 1 písm. d) Tr. por. z r u š u j e rozsudok Okresného súdu Liptovský Mikuláš, sp.zn. 2T/19/2021 z 19.11.2021.

Na základe § 322 ods. 3 Tr. por.
obžalovaného Ing. K. A., nar. XX.X.XXXX v O., trvale bytom H.
E. X., okres E. F.,

o s l o b o d z u j e

podľa § 285 písm. b) Tr. por. spod obžaloby prokurátora Okresnej prokuratúry v Liptovskom Mikuláši, č.k. 2 Pv 210/19/5505 zo dňa 26.2.2021, pre skutok právne kvalifikovaný ako pokračovací prečin nezaplatenia dane a poistného podľa § 278 ods. 1 Tr. zák., ktorého sa mal dopustiť na skutkovom základe, že

1/

v lehote upravenej v § 17 ods. 2 zákona č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov nezaplatil Všeobecnej zdravotnej poisťovni, a. s. Panónska cesta 2, Bratislava Petržalka, IČO: 35937874, pobočka Dolný Kubín, J. Ťatliaka 2052/4, poistné na verejné zdravotné poistenie, hoci v deň splatnosti poistného disponoval dostatkom peňažných prostriedkov na úhradu poistného, konkrétne za obdobie mesiacov august 2011 až november 2016 v celkovej výške 3.490,52 eur, na škodu označenej zdravotnej poisťovne,

2/

v lehote upravenej v § 143 zák. č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení nezaplatil Sociálnej poisťovni, Ulica 29. augusta č. 8, 813 63 Bratislava 1, pobočka Liptovský Mikuláš, Štúrova č. 34, IČO: 30 807 484, poistné na sociálne poistenie v zmysle § 128 označeného zákona, hoci v deň splatnosti poistného disponoval dostatkom peňažných prostriedkov na úhradu poistného, konkrétne za obdobie mesiacov september 2011 až jún 2014 a júl 2016 až november 2016 v celkovej sume 4.862,96 eur, na škodu označenej poisťovne a celkovo tak nezaplatil za uvedené obdobia poistné v súhrne vo výške 8.353,48 eur,

pretože skutok nie je trestným činom.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš, sp.zn. 2T/19/2021 z 19.11.2021, bol obžalovaný Ing. K. A. uznaný za vinného zo spáchania pokračovacieho prečinu nezaplatenia dane a poistného podľa § 278 ods. 1 Tr. zák.

Za tento trestný čin bol obžalovaný odsúdený podľa § 278 ods. 1, § 38 ods. 3 (§ 36 písm. j/) Tr. zák. na trest odňatia slobody vo výmere 6 (šesť) mesiacov. Podľa § 49 ods. 1 písm. a) Tr. zák. mu súd výkon trestu podmienienečne odložil. Podľa § 50 ods. 1 Tr. zák. mu súd určil skúšobnú dobu vo výmere 1 (jeden) rok a 8 (osem) mesiacov.

Zároveň podľa § 61 ods. 1, 2 Tr. zák. mu súd uložil trest zákazu činnosti vykonávať podnikateľskú činnosť podľa § 2 zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní vo výmere 1 (jeden) rok a 6 (šesť) mesiacov.

Proti tomuto rozsudku podal riadne a včas odvolanie obžalovaný, a to prostredníctvom svojho obhajcu. Uviedol, že už v prípravnom konaní namietal skutočnosť, že jediným dôkazom voči nemu je znalecký posudok, ktorý však vychádza len z daňových priznaní, ktoré nedávajú určitý a jednoznačný záver o tom, či mal peňažné prostriedky na úhradu odvodov poistného do zdravotnej ako aj sociálnej poisťovne. Obyčajná konštatácia znalca, že disponoval peňažnými prostriedkami na úhradu poistného nepostačuje, nakoľko znalec neuviedol, kedy mal mať tieto prostriedky na úhradu poistného, teda v ktorom období mal poistné uhradiť, nie je zodpovedaná otázka, či mal príjem pravidelný alebo jednorazový, od ktorého sa odvíja i povinnosť platiť poistné odvodov do sociálnej poisťovne a zdravotnej poisťovne. Znalkyňa sama vo svojom znaleckom posudku konštatuje, že nemala k dispozícii žiadne relevantné údaje, ktoré by umožnili konštatovať, že v čase splatnosti odvodov mal dostatok finančných prostriedkov. Je nutné skúmať samostatne každý mesiac v čase splatnosti odvodov do poisťovní. Z bankových výpisov znalkyňa takúto skutočnosť nezistila a konštatovala, že nie je možné určiť ku dňu splatnosti poistného na sociálne poistenie, či mohol poistné uhradiť. Pokiaľ mal v určitom čase k dispozícii peňažné prostriedky, ako uvádzala znalkyňa, najneskôr na konci roka, táto skutočnosť nezakladá spáchanie trestného činu nezaplatenia dane a poistného, pretože nejde o deň splatnosti žiadneho poistného, pričom z vykonaného dokazovania nie je možné určiť, kedy s týmito finančnými prostriedkami disponoval. Znalkyňa zároveň uvádza, že v súvislosti s obdobím 12/2013 - 6/2014 a 7/2016 - 6/2017, vzhľadom na absenciu akýchkoľvek dokladov, nie je možné stanoviť, či disponoval finančnými prostriedkami v dostatočnom rozsahu. Ani v jednom prípade nebola posudzovaná solventnosť k dátumu splatnosti odvodov, nakoľko znalkyňa nemala k dispozícii relevantné údaje. Znalkyňa nevyhodnotila ani jeho výdavky, ktoré majú vplyv na schopnosť zaplatiť poistné. Na to, aby mohol súd jednoznačne dospieť k tomu, že išlo o pokračovací trestný čin, je nutné skúmať, či mal peniaze na úhradu poistného každý mesiac, nie raz za rok ako konštatuje súd opierajúc sa o závery znaleckého posudku. V prípade jednorazového príjmu tento nemožno následne predeliť pre účely trestného konania tak, aby ho orgány činné v trestnom konaní mohli stíhať a súd odsúdiť za mesiace, za ktoré príjem jednoznačne nemal. V takomto prípade by ani v tom ktorom mesiaci škoda nedosahovala kvalifikovanú výšku. Podstatou trestného činu nezaplatenia dane a poistného je nezaplatenie splatnej dane a poistného v čase jej splatnosti, nie v čase inom. Predpokladom trestnej zodpovednosti je aj v tomto prípade solventnosť páchatela a táto v jeho prípade nebola preukázaná. Súd sa nezaoberal subjektívnou stránkou, vôbec nevysvetľuje, čo ho viedlo k záveru o jeho solventnosti v čase splatnosti jednotlivých súm poistného. Predmetné skutkové zistenia však samé osebe nestačia na vyvodenie trestnoprávnej zodpovednosti, teda na vyslovenie záveru, že sa dopustil žalovaného prečinu. Na naplnenie všetkých znakov tohto trestného činu je nevyhnutné aj to, aby bolo takéto konanie zavinené a to vo forme úmyselného zavinenia, dokazovaním ktorého sa súd v zásade nezaoberal. Zavinenie sa pritom musí vzťahovať na všetky skutočnosti, ktoré sú znakom skutkovej podstaty trestného činu, teda ku každému mesiacu jednotlivo. Skutočnosť, že v určitom žalovanom období disponoval určitým disponibilným príjmom hovorí len o tom, že mal určitý objem finančných prostriedkov. Vzhľadom na závery znaleckého posudku, z ktorých vyplýva, že nie je možné určiť, či mal finančné prostriedky v čase splatnosti jednotlivých súm poistného, nie je možné ani skutok kvalifikovať ako pokračujúci trestný čin. Krajskému súdu navrhuje, aby napadnutý rozsudok zrušil a oslobodil ho spod obžaloby.

Prokurátor sa k odvolaniu obžalovaného vyjadril, a to tak, že napadnutý rozsudok považuje za zákonný a odvolanie obžalovaného za nedôvodné. Obhajobná argumentácia obžalovaného prezentovaná v priebehu trestného konania a na hlavnom pojednávaní má zjavne účelový charakter. Získané dôkazy, na ktoré v podrobnostiach poukázal súd, hlavne v podobe záverov znalkyne, zabezpečených vyjadrení poškodených poisťovní, tiež svedeckej výpovede svedkyne A. O. v kontexte s vyjadreniami zástupcov poškodených subjektov a ostatných listinných dôkazov, totiž jednoznačne svedčia tomu, že obžalovaný klamlivo prezentoval svoju „zlú“ finančnú situáciu v snahe vyhnúť sa trestnoprávnej zodpovednosti za svoje konanie spočívajúce v neplatení poisťného. Obžalovaný nikdy neavizoval poškodeným subjektom problém s financiami, nežiadal ani splátkový kalendár, nepodal návrh na osobný bankrot. V podnikaní ďalej pokračoval, konajúc iba vo svoj prospech, na úkor poškodených poisťovní. Neobstojí ani argument obhajoby, že znalec neustálil solventnosť ku konkrétnemu dňu. Sám obžalovaný bol v tomto smere pasívny, čo sa doložila komplexne účtovnej matérie týka. Obžalovaný bezpochyby vykonával v rozhodnom období podnikateľskú činnosť, kumuloval dlh na poisťnom. Konanie obžalovaného napĺňa všetky zákonné znaky skutkovej podstaty žalovaného trestného činu.

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, predtým, ako začal plniť svoju preskúmovaciu povinnosť podľa § 317 Tr. por., zistil, že odvolanie obžalovaného bolo podané oprávnenou osobou v súlade s § 307 ods. 1 písm. b), obsah odvolania spĺňa náležitosti § 311 ods. 1, 2 Tr. por. a nedošlo k vzdaniu sa práva na podanie odvolania alebo k späťvzatiu podaného odvolania v zmysle § 312 Tr. por., a preto odvolací súd nepostupoval podľa § 316 Tr. por.

Podľa § 317 ods. 1 Tr. por. ak nezamietne odvolací súd odvolanie podľa § 316 ods. 1 alebo nezruší rozsudok podľa § 316 ods. 3, preskúma zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo. Na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1.

Po splnení preskúmvacej povinnosti v rozsahu § 317 ods. 1 Tr. por. odvolací súd zistil, že odvolanie obžalovaného Ing. K. A. je dôvodné.

Podľa § 2 ods. 1 Tr. por. nikto nemôže byť stíhaný ako obvinený inak než zo zákonných dôvodov a spôsobom, ktorý ustanovuje tento zákon.

Zásada stíhania len zo zákonných dôvodov vyplýva z dikcie čl. 17 Ústavy. Je najdôležitejšou zásadou trestného konania. Dôvodom trestného stíhania môže byť len odôvodnené podozrenie zo spáchania trestného činu, pričom musí byť dodržaný postup ustanovený Trestným poriadkom. Táto zásada je procesným doplnkom zásady „nullum crimen sine lege“, ktorá v trestnom práve hmotnom predstavuje zásadu zákonnosti. Ide však nielen o zásadu trestného práva, ale aj o zásadu ústavnú, preto má prednosť pred záujmom na náležitom zistení skutkového stavu, pri ktorom vždy musí byť zákonnosť zachovávaná. Skutkový stav nemožno zisťovať spôsobom, ktorý odporuje zákonu. Stíhať podľa Trestného poriadku možno len pre trestný čin.

Podľa § 2 ods. 10 Tr. por. orgány činné v trestnom konaní postupujú tak, aby bol náležite zistený skutkový stav veci, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, a to v rozsahu nevyhnutnom na ich rozhodnutie. Dôkazy obstarávajú z úradnej povinnosti. Právo obstarávať dôkazy majú aj strany. Orgány činné v trestnom konaní s rovnakou starostlivosťou objasňujú okolnosti svedčiace proti obvinenému, ako aj okolnosti, ktoré svedčia v jeho prospech, a v oboch smeroch vykonávajú dôkazy tak, aby umožnili súdu spravodlivé rozhodnutie.

Podľa § 2 ods. 12 Tr. por. orgány činné v trestnom konaní a súd hodnotia dôkazy získané zákonným spôsobom podľa svojho vnútorného presvedčenia, založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne, nezávisle od toho, či ich obstaral súd, orgány činné v trestnom konaní, alebo niektorá zo strán.

Podľa § 285 písm. b) Tr. por. súd oslobodí obžalovaného spod obžaloby, ak skutok nie je trestným činom. Po splnení prieskumnej povinnosti krajský súd zistil, že okresný súd sa dôsledne neriadil citovanými zákonnými ustanoveniami.

Krajský súd zistil, že napadnutým rozsudkom, ako aj konaním, ktoré mu predchádzalo, bol porušený zákon v neprospech obžalovaného v ustanoveniach § 2 ods. 1, ods. 10 ods. 12, § 199 ods. 3, § 206 ods. 3, § 234 ods. 1 Tr. por.

Po preskúmaní spisu v konečnom dôsledku krajský súd, na rozdiel od súdu prvého stupňa, dospel k záveru, že odsudzujúci výrok napadnutého rozsudku nie je v súlade so stavom vecí a zákonom z dôvodov, že skutkový dej, ktorý obžaloba kvalifikovala ako pokračovací prečin nezaplatenia dane a poistného podľa § 278 ods. 1 Tr. zák. nie je trestným činom a ani iným protiprávnym konaním.

Krajský súd poukazuje na to, že predmetom trestného stíhania nie je pomenovanie trestného činu s jeho zákonným označením, ale konkrétny skutok páchatel'a významný z hľadiska trestného práva hmotného, t.j. taký skutok, ktorý vykazuje znaky skutkovej podstaty konkrétneho trestného činu alebo trestných činov v prípade jednočinného súbehu. Konkrétny skutok treba odlišovať od znakov skutkovej podstaty určitého trestného činu, ktoré samy osebe nie sú skutkom. Vzhľadom na citovanú základnú zásadu trestného konania, že nikto nemôže byť stíhaný ako obvinený inak než zo zákonných dôvodov a spôsobom, ktorý ustanovuje tento zákon (§ 2 ods. 1 Tr. por.), konkrétny skutok, pre ktorý sa má viesť trestné stíhanie, musí byť v súlade s ustanovením § 199 ods. 3 a § 206 ods. 3 Tr. por. popísaný tak, aby zodpovedal príslušným znakom skutkovej podstaty trestného činu. Pokiaľ tomu tak nie je, trestnému stíhaniu chýba jeho predmet a teda niet skutku, o ktorom by bolo možné konať a rozhodovať.

Tu odvolací súd poukazuje aj na znenie § 8 Tr. zák., podľa ktorého trestný čin je protiprávny čin, ktorého znaky sú uvedené v tomto zákone, ako tento zákon nestanovuje inak.

Pojmom znaky uvedené v tomto zákone sa rozumejú znaky objektívnej a subjektívnej povahy, ktoré tvoria tzv. skutkovú podstatu trestného činu (súhrnných znakov, ktoré charakterizujú ľudské konanie a jeho následok ako trestný čin), pričom všetky sú rovnako nevyhnutné a rovnocenné. Z hľadiska obsahu, každá skutková podstata trestného činu vyjadruje všetky podstatné znaky a črty nevyhnutné na posúdenie, či konkrétny spáchaný skutok možno pokladať za trestný čin. Ide o súhrn znakov možných ľudských aktivít, ktorých splnením vzniká trestná spornosť. Znaky trestných činov uvedené v Trestnom zákone vyjadrujú možnosť vzniku takto klasifikovaných skutkov (predvídanie možnosti vzniku), ako aj nevyhnutnosť podradiť ich pod príslušné skutkové podstaty trestných činov a použiť právne následky uvedené v Trestnom zákone. Súhrn skutkových znakov jednotlivých skutkových podstát trestných činov odráža konkrétny skutok kvantity a kvality. Trestná zodpovednosť vzniká na základe existencie spáchaného skutku, ktorý vykazuje znaky skutkovej podstaty trestného činu.

Obligatórnymi znakmi skutkovej podstaty trestného činu sú objekt (záujem, hodnota, či spoločenský vzťah chránený trestným právom), objektívna stránka (konanie vrátane opomenutia, následok a príčinná súvislosť medzi konaním a následkom), subjekt (páchatel') a subjektívna stránka (zavinenie, niekedy aj pohnútky - motív).

Náležitú zistenie skutkového stavu v zmysle § 2 ods. 10 Tr. por. predpokladá aj náležité objasnenie všetkých znakov trestného činu, tak aby bolo zrejmé, že skutok, pre ktorý sa vedie stíhanie, skutočne je trestným činom.

Náležitú zistenie skutkového stavu vecí znamená, že orgán činný v trestnom konaní sám určuje mieru dokazovania, ktoré musí v konaní vykonať, aby bola táto požiadavka splnená. Aj postup prokurátora podľa § 234 ods. 1 Tr. por. (podanie obžaloby) predpokladá dostatočne objasnenie vecí minimálne v takom rozsahu, aby bolo zrejmé, že:

- skutok sa stal,
- skutok vykazuje všetky znaky skutkovej podstaty žalovaného trestného činu,
- existuje spoľahlivý záver, že žalovaný skutok spáchal obvinený a
- nie sú dané okolnosti vylučujúce trestnú zodpovednosť.

Poverený príslušník OO PZ v Liptovskom Mikuláši, uznesením ČVS:ORP-145/LH-LM-2019 zo dňa 31.5.2019 podľa § 199 ods. 1 Tr. por. začal trestné stíhanie pre prečin nezaplatenia dane a poistného podľa § 278 ods. 1 Tr. zák. a uznesením ČVS:ORP-145/LH-LM-2019 zo dňa 30.9.2019 vzniesol obvinenie vo veci pokračovacieho prečinu nezaplatenia dane a poistného podľa § 278 ods. 1 Tr. zák. voči obžalovanému Ing. K. A..

Prokurátor Okresnej prokuratúry Liptovský Mikuláš podal dňa 1.3.2021 na Ing. K. A. obžalobu pre pokračovací prečin nezaplatenia dane a poistného podľa § 278 ods. 1 Tr. zák. na skutkovom základe, že

1/
v lehote upravenej v § 17 ods. 2 zákona č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov nezaplatil Všeobecnej zdravotnej poisťovni, a. s. Panónska cesta 2, Bratislava Petržalka, IČO: 35937874, pobočka Dolný Kubín, J. Ťatliaka 2052/4, poistné na verejné zdravotné poistenie, hoci v deň splatnosti poistného disponoval dostatkom peňažných prostriedkov na úhradu poistného, konkrétne za obdobie mesiacov 8/2011 - 11/2016 v celkovej výške 3.490,52 eur, na škodu označenej zdravotnej poisťovne,

2/

v lehote upravenej v § 143 zák. č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení nezaplatil Sociálnej poisťovni, Ulica 29. augusta č. 8, 813 63 Bratislava 1, pobočka Liptovský Mikuláš, Štúrova č. 34, IČO: 30 807 484, poistné na sociálne poistenie v zmysle § 128 označeného zákona, hoci v deň splatnosti poistného disponoval dostatkom peňažných prostriedkov na úhradu poistného, konkrétne za obdobie mesiacov 9/2011 - 6/2014 a 7/2016 - 11/2016 v celkovej sume 4.862,96 eur, na škodu označenej poisťovne a celkovo tak nezaplatil za uvedené obdobia poistné v súhrne vo výške 8.353,48 eur.

Trestného činu nezaplatenia dane a poistného podľa § 278 ods. 1 Tr. zák. sa dopustí ten, kto vo väčšom rozsahu nezaplatí splatnú daň, poistné na sociálne poistenie, verejné zdravotné poistenie alebo príspevok na starobné dôchodkové sporenie. Len samotné nesplnenie daňovej či odvodovej povinnosti nenapĺňa znaky žiadneho trestného činu, nakoľko v slovenskom trestnom práve sa uplatňuje princíp zodpovednosti za zavinenie, t.j. princíp subjektívnej zodpovednosti. Z dikcie citovaného ustanovenia § 278 ods. 1 Tr. zák. vyplýva, že z hľadiska naplnenia subjektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu sa vyžaduje úmyselné konanie páchatel'a podľa § 17 Tr. zák. Úmyselné zavinenie pritom nie je možné vyvodzovať automaticky a výlučne z porušenia konkrétnej daňovej či odvodovej povinnosti. Skutočnosť, že k zaplateniu poistného minimálne vo väčšom rozsahu v deň splatnosti nedošlo, je totiž formálnym znakom objektívnej stránky trestného činu, preukázaním ktorého nie je možné rezignovať na objasnenie subjektívnej stránky. Z hľadiska zavinenia zohráva podstatný rozdiel či osoba splatnú daň či odvod nezaplatí z dôvodu, že nechce, alebo objektívne nemôže (napríklad z dôvodu insolventnosti, choroby a podobne). Uvedená okolnosť je diferenciálnym faktorom medzi „prostým“ nezaplacením daňovej alebo odvodovej povinnosti na jednej strane a trestným činom na strane druhej. Z hľadiska trestnosti konania spočívajúceho v nezaplatení dane alebo poistného je teda nevyhnutné skúmať solventnosť páchatel'a, a síce či v dňoch splatnosti mal peňažné prostriedky k dispozícii, avšak tieto úmyselne neuhradil. Vyjadrenie subjektívnej stránky skutkovej podstaty označeného trestného činu musí byť súčasne premietnuté aj do znenia samotnej skutkovej vety, nakoľko bez jej uvedenia by išlo len o konštatovanie nesplnenia vlastnej daňovej či odvodovej povinnosti, ktoré nenapĺňa parametre žiadneho trestného činu.

Aby orgány činné v trestnom konaní a súd mohli pristúpiť k trestnoprávne relevantnému konaniu, nestačí ak obžalovaný spôsobí dlh na poistnom, ale je nevyhnutné zistiť, či spôsobenie tohto dlhu bolo aj úmyselne zavinené. Dlžník preto nie je automaticky aj páchatel'om trestného činu nezaplatenia dane a poistného. Trestné konanie nie je alternatíva v prípade neuhradenia splatného poistného.

Povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní pri trestnom čine nezaplatenia dane a poistného bolo zisťovať, či obžalovaný v deň splatnosti poistného vôbec mal finančné prostriedky, ktoré mohol použiť na splnenie si svojej zákonnej povinnosti bez toho, aby pri tom ohrozil svoje ďalšie fungovanie. Súd nemôže vstupovať do sféry prokurátora, brať na seba dôkazné bremeno, nahrádzať činnosť orgánov činných v trestnom konaní a napravovať ich procesné pochybenia spočívajúce v tom, že v prípravnom konaní neboli zabezpečené prakticky žiadne relevantné dôkazy, ktorý by jednoznačne preukazovali dokázanie viny obžalovaného a tak naplnenie všetkých zákonných znakov skutkovej podstaty trestného činu nezaplatenia dane a poistného.

Zo znaleckého posudku č. 17/2019 zo dňa 19.9.2019 a v jeho doplnení č. 1 zo dňa 2.6.2020, vypracovaného znalkyňou z odboru Ekonomika a manažment, odvetvie Účtovníctvo a daňovníctvo, Ing. Martinou Brezinovou, vyplýva, že v súvislosti so skúmaním, či podnikateľský subjekt s obchodným menom Ing. K. A., IČO: 35 165 693, v dňoch splatnosti poistného na sociálne poistenie za obdobie 9 - 12/2011, 1 - 12/2012, 1 - 12/2013, 1 - 6/2014, 7 - 12/2016 a 1 - 6/2017 mal dostatok finančných

prostriedkov na zaplatenie poisťného na sociálne poistenie, znalkyňa uviedla, že ku dňu splatnosti poisťného neboli zistené disponibilné finančné prostriedky uvedeného podnikateľského subjektu. Z predložených dokladov nie je možné stanoviť ku dňu splatnosti poisťného na sociálne poistenie rozsah disponibilných finančných prostriedkov, a teda nie je možné určiť, či subjekt ku dňu splatnosti poisťného mohol toto poisťné uhradiť v lehote splatnosti. V súvislosti s obdobím 9/2011 - 11/2011 znalkyňa konštatovala, že najneskôr 31.12.2011 disponoval finančnými prostriedkami v dostatočnom rozsahu na splnenie si odvodových povinností. Uvedené konštatovanie prijala na základe podaného daňového priznania za rok 2011, kde subjekt vykázal príjmy v celkovej výške 4.173,22 eur, ktoré mu, vzhľadom k tomu, že ich priznal za uvedený rok, museli byť vyplatené (uhradené) najneskôr 31.12.2011, teda k 31.12.2011 mohol subjekt uhradiť poisťné na sociálne poistenie za obdobia 9 - 11/2011 v celkovej výške 327,21 eur. V súvislosti s obdobím 12/2011 - 11/2012 znalkyňa konštatovala, že najneskôr 31.12.2012 disponoval finančnými prostriedkami v dostatočnom rozsahu na splnenie si odvodových povinností. Uvedené konštatovanie prijala na základe podaného daňového priznania za rok 2012, kde subjekt vykázal príjmy v celkovej výške 6.032,19 eur, ktoré mu, vzhľadom k tomu, že ich priznal za rok 2012, museli byť vyplatené (uhradené) najneskôr 31.12.2012, a teda k uvedenému dátumu mohol podnikateľský subjekt uhradiť poisťné na sociálne poistenie za obdobia 11/2011 - 11/2012 v celkovej výške 1.348,33 eur. V súvislosti s obdobím 12/2012 - 11/2013 znalkyňa konštatovala, že najneskôr 31.12.2013 podnikateľský subjekt disponoval finančnými prostriedkami v dostatočnom rozsahu na splnenie si odvodových povinností. Uvedené konštatovanie prijala na základe daňového priznania podaného za rok 2013, kde subjekt vykázal príjmy v celkovej výške 2.736,76 eur, ktoré mu, vzhľadom k tomu, že ich priznal za rok 2013, museli byť vyplatené (uhradené) najneskôr 31.12.2013, a teda k 31.12.2013 mohol subjekt uhradiť poisťné na sociálne poistenie za obdobia 12/2012 - 11/2013 v celkovej výške 1.545,63 eur. Vyššie uvedené konštatovania znalkyňa učinila aj s prihliadnutím na debetné zostatky na bankových účtoch k poslednému dňu kalendárneho roka. V súvislosti s obdobím 12/2013 - 6/2014 a 7/2016 - 6/2017, vzhľadom na absenciu akýchkoľvek podkladov, nie je možné stanoviť, či subjekt disponoval finančnými prostriedkami v dostatočnom rozsahu na splnenie si odvodových povinností za tieto obdobia ani v inom termíne, ako v termíne splatnosti poisťného. V súvislosti s obdobiami 9/2011 - 11/2013 nie je možné vylúčiť, že pri pravidelných intervaloch príjmov mohol finančnými prostriedkami disponovať aj posledného dňa toho ktorého mesiaca splatnosti poisťného, resp. aj v lehote splatnosti poisťného. Vzhľadom na spôsob uplatňovania daňových výdavkov za obdobie rokov 2011, 2012, 2013 a 2015 - uplatňovanie výdavkov percentom z príjmov, nie je možné poskytnúť relevantnú odpoveď na posúdenie, či výdavky súviseli s podnikateľskou činnosťou podnikateľského subjektu a či ich použitie bolo účelné a nevyhnutné. Podnikateľský subjekt nemal povinnosť viesť evidenciu o výdavkoch. Za obdobie 2014, 2016, 2017 a 2018, vzhľadom na absenciu akýchkoľvek podkladov, nie je možné poskytnúť relevantnú odpoveď na posúdenie výdavkov. V súvislosti so skúmaním, či menovaný podnikateľský subjekt v dňoch splatnosti poisťného na verejné zdravotné poistenie za obdobie 8/2011 - 1/2019 mal dostatok finančných prostriedkov na zaplatenie verejného zdravotného poistenia, znalkyňa uviedla, že neboli zistené žiadne disponibilné finančné prostriedky. Z predložených dokladov nie je možné stanoviť ku dňu splatnosti poisťného na zdravotné poistenie, rozsah disponibilných finančných prostriedkov, a teda nie je možné určiť, či subjekt ku dňu splatnosti poisťného mohol toto poisťné uhradiť v lehote splatnosti. V súvislosti s obdobím 8/2011 - 11/2011 znalkyňa konštatovala, že najneskôr 31.12.2011 disponoval finančnými prostriedkami v dostatočnom rozsahu na splnenie si odvodových povinností. Uvedené konštatovanie prijala na základe podaného daňového priznania za rok 2011, kde subjekt vykázal príjmy v celkovej výške 4.173,22 eur, ktoré mu, vzhľadom k tomu, že ich priznal za uvedený rok, museli byť vyplatené (uhradené) najneskôr 31.12.2011, teda k 31.12.2011 mohol subjekt uhradiť poisťné na zdravotné poistenie za obdobie 8/2011 - 11/2011 v celkovej výške 184,24 eur. V súvislosti s obdobím 12/2011 - 11/2012 znalkyňa konštatovala, že najneskôr 31.12.2012 disponoval finančnými prostriedkami v dostatočnom rozsahu na splnenie si odvodových povinností. Uvedené konštatovanie prijala na základe podaného daňového priznania za rok 2012, kde subjekt vykázal príjmy v celkovej výške 6.032,19 eur, ktoré mu, vzhľadom k tomu, že ich priznal za rok 2012, museli byť vyplatené (uhradené) najneskôr 31.12.2012, a teda k uvedenému dátumu mohol podnikateľský subjekt uhradiť poisťné na zdravotné poistenie za obdobie 12/2011 - 11/2012 v celkovej výške 569,44 eur. V súvislosti s obdobím 12/2012 - 11/2013 znalkyňa konštatovala, že najneskôr 31.12.2013 podnikateľský subjekt disponoval finančnými prostriedkami v dostatočnom rozsahu na splnenie si odvodových povinností. Uvedené konštatovanie prijala na základe daňového priznania podaného za rok 2013, kde subjekt vykázal príjmy v celkovej výške 2.736,76 eur, ktoré mu, vzhľadom k tomu, že ich priznal za rok 2013, museli byť vyplatené (uhradené) najneskôr 31.12.2013, a teda k 31.12.2013 mohol subjekt uhradiť poisťné na zdravotné poistenie za obdobie 12/2012 - 11/2013

v celkovej výške 652,80 eur. V súvislosti s obdobím 12/2014 - 11/2015 znalkyňa konštatovala, že najneskôr k 31.12.2015 disponoval finančnými prostriedkami v dostatočnom rozsahu na splnenie si odvodových povinností. Uvedené konštatovanie prijala na základe daňového priznania podaného za rok 2015, kde subjekt vykázal príjmy v celkovej výške 6.230,- eur, ktoré mu, vzhľadom k tomu, že ich priznal za rok 2015, museli byť vyplatené (uhradené) najneskôr 31.12.2015, a teda k 31.12.2015 mohol subjekt uhradiť poisťné na zdravotné poistenie za obdobia 12/2014 - 11/2015 v celkovej výške 690,83 eur. Vyššie uvedené konštatovania znalkyňa učinila aj s prihliadnutím na debetné zostatky na bankových účtoch k poslednému dňu kalendárneho roka. V súvislosti s obdobím 12/2013 - 11/2014 a 12/2015 - 5/2019, vzhľadom na absenciu akýchkoľvek podkladov, nie je možné stanoviť, či subjekt disponoval finančnými prostriedkami v dostatočnom rozsahu na splnenie si odvodových povinností za tieto obdobia, ani v inom termíne, ako v termíne splatnosti poisťného. V súvislosti s obdobiami 8/2011 - 11/2013 a 12/2014 - 11/2015 nie je možné vylúčiť, že pri pravidelných intervaloch príjmov mohol finančnými prostriedkami disponovať aj posledného dňa toho ktorého mesiaca splatnosti poisťného, resp. aj v lehote splatnosti poisťného. Vzhľadom na spôsob uplatňovania daňových výdavkov za obdobie rokov 2011, 2012, 2013 a 2015 - uplatňovanie výdavkov percentom z príjmov, nie je možné poskytnúť relevantnú odpoveď na posúdenie, či výdavky súviseli s podnikateľskou činnosťou podnikateľského subjektu a či ich použitie bolo účelné a nevyhnutné. Podnikateľský subjekt nemal povinnosť viesť evidenciu o výdavkoch. Za obdobie 2014, 2016, 2017 a 2018, vzhľadom na absenciu akýchkoľvek podkladov, nie je možné poskytnúť relevantnú odpoveď na posúdenie výdavkov. Z doplnených podkladov vo vyšetrovacom spise bolo zistené, že v roku 2016 podnikateľský subjekt zinkasoval dňa 19.12.2016 sumu 1.900,- eur ako úhrady vystavených faktúr č. 201601 na sumu 1.250,- eur a 201602 na sumu 650,- eur. Za rok 2016 nebolo podané daňové priznanie. Za rok 2016 subjekt nepodal daňové priznanie, preto nie je možné stanoviť, aké povinnosti vedenia evidencií subjekt mal. K sumám odvodových povinností znalkyňa akceptovala údaje nachádzajúce sa vo vyšetrovacom spise doložené sociálnou a zdravotnou poisťovňou. Solventnosť subjektu bola posudzovaná k dátumu splatnosti odvodov za jednotlivé mesiace tak, ako boli tieto uvedené vo vyšetrovacom spise. V súvislosti so skúmaním otázky, či menovaný podnikateľský subjekt v dňoch splatnosti poisťného za obdobie 7 - 12/2016 mal dostatok finančných prostriedkov na zaplatenie poisťného na sociálne poistenie a zdravotné poistenie, znalkyňa uviedla, že z predložených dokladov nie je možné stanoviť ku dňu splatnosti poisťného na sociálne a zdravotné poistenie rozsah disponibilných finančných prostriedkov, a teda nie je možné určiť, či subjekt ku dňu splatnosti poisťného mohol toto poisťné uhradiť v lehote splatnosti. V súvislosti s obdobím 12/2015 - 11/2016 znalkyňa konštatovala, že najneskôr 19.12.2016 disponoval finančnými prostriedkami v dostatočnom rozsahu na splnenie si odvodových povinností. Uvedené konštatovanie prijala na základe doložených vystavených faktúr a dokladu o ich úhrade zo dňa 19.12.2016, kde subjektu bola uhradená suma v celkovej výške 1.900,- eur, a teda k uvedenému dátumu mohol subjekt uhradiť poisťné na sociálne poistenie za obdobie 7/2016 - 11/2016 v celkovej výške 711,- eur a poisťné na zdravotné poistenie za obdobie 12/2015 - 11/2016 v celkovej výške 718,34 eur. Znalkyňa vo svojej výpovedi tiež uviedla, že pri vypracovaní posudku vychádzala z podkladov od Sociálnej poisťovne, od zdravotnej poisťovne, daňového úradu, a to daňových priznaní za roky 2011, 2012, 2013, 2015. Z daňového priznania nie je možné zistiť, či priznané príjmy boli jednorazové alebo opakujúce sa počas roka. V súvislosti s možnosťou určenia výdavkov za obdobie 9/2011 - 11/2011, 12/2011 - 11/2012 a 12/2012 - 11/2013 znalkyňa uviedla, že obžalovaný si uplatnil percentuálne výdavky a z týchto nie je možné určiť rozsah skutočných výdavkov, ktoré by mohli byť zohľadnené pri znaleckom skúmaní. K ďalším obdobiam znalkyňa uviedla, že neboli zistené žiadne podklady ani daňové priznania, a preto nie je možné stanoviť ani výšku príjmov ani spôsob uplatňovania daňových výdavkov. Vzhľadom na obdobie, ktoré bolo predmetom posudzovania, obžalovaný s poukázaním na účtovné a daňové predpisy za roky 2011 - 2014 nemusel mať archivované daňové podklady. Z tohto hľadiska nemusel vedieť predložiť príslušnú evidenciu, ktorú od neho vyžaduje zákon o dani z príjmov. V prípade, že podnikateľský subjekt vykazuje výdavky percentuálne alebo paušálne, má povinnosť viesť evidenciu o príjmoch v časovom slede, o zásobách a o pohľadávkach. Nemá povinnosť viesť evidenciu o výdavkoch. K obdobiu roku 2015 bolo zistené, že nepredložil vyšetrovateľovi žiadne podklady z účtovníctva a nepodal daňové priznanie. Nie je možné sa vyjadriť, či je to pasivita podnikateľa alebo nie, vzhľadom na to, že daňové predpisy stanovujú hranicu, kedy má podnikateľ povinnosť podať daňové priznanie a vzhľadom k tomu, že neboli predložené žiadne účtovné doklady, nie je možné povedať, či bola splnená podmienka pre podanie daňového priznania alebo nie. Ak by uvedená podmienka splnená bola, je možné hovoriť o krátení dane. Pokiaľ ide o obdobie, kedy boli predložené daňové priznania, v čase spracovania znaleckého posudku uplynula archivačná lehota na archivovanie účtovných dokladov, tak nemožno hovoriť o pasivite, v zmysle vedenia účtovných predpisov ich nemusel mať k dispozícii. Vychádzajúc z daňového priznania pri

absencii ostatných účtovných dokladov nie je možné určiť solventnosť ku konkrétnemu určitému dátumu. Znalčka sa nevedela vyjadriť, aká bola minimálna výška príjmu dosiahnutého v roku 2016, pri ktorej daňový subjekt je povinný podať daňové priznanie k dani z príjmu, mohlo to byť na úrovni 1.700 - 1.800,- eur. Aj v prípade nepovinnosti podať daňové priznanie z titulu nedosiahnutia výšky príjmu, by mohla byť konštatovaná solventnosť daňovníka alebo osoby, pokiaľ by boli predložené účtovné evidencie.

Krajskému súdu nebolo jednoznačne preukázané, že obžalovaný v rozhodnom čase disponoval dostatočnými finančnými prostriedkami na úhradu jednotlivých splatných súm poistného na verejné zdravotné poistenie a na sociálne poistenie. Obžalovaný počas celého konania tvrdil, že odvodovú povinnosť si nespĺnil v dôsledku svojej insolventnosti. Z dôkazov vykonaných na hlavnom pojednávaní nebola jednoznačne preukázaná vina obžalovaného. Zo znaleckého posudku č. 17/2019 zo dňa 19.9.2019 a v jeho doplnení č. 1 zo dňa 2.6.2020, vypracovaného znalkyňou z odboru Ekonomie a manažment, odvetvie Účtovníctvo a daňovníctvo, Ing. Martinou Brezinovou, vyplýva, že z predložených dokladov nie je možné stanoviť ku dňu splatnosti poistného na sociálne poistenie a tiež verejné zdravotné poistenie rozsah disponibilných finančných prostriedkov, a teda nie je možné určiť, či subjekt ku dňu splatnosti poistného mohol toto poistné uhradiť v lehote splatnosti. Vzhľadom na spôsob uplatňovania daňových výdavkov za obdobie rokov 2011, 2012, 2013 a 2015 - uplatňovanie výdavkov percentom z príjmov, nie je možné poskytnúť relevantnú odpoveď na posúdenie, či výdavky súviseli s podnikateľskou činnosťou podnikateľského subjektu a či ich použitie bolo účelné a nevyhnutné. Za obdobie 2014, 2016, 2017 a 2018, vzhľadom na absenciu akýchkoľvek podkladov, nie je možné poskytnúť relevantnú odpoveď na posúdenie výdavkov. Zo znaleckého posudku nevyplýva, kedy mal obžalovaný pravdepodobne disponovať prostriedkami na úhradu poistného a či tomu tak v skutočnosti bolo. Podľa názoru krajského súdu predpoklad znalkyne, že obžalovaný mal finančnými prostriedkami disponovať najneskôr na konci príslušných rokov, nemôže byť dôkazom, ktorý s istotou usvedčuje obžalovaného z naplnenia znakov skutkovej podstaty trestného činu nezaplatenia dane a poistného, nakoľko nejde o deň splatnosti jednotlivého poistného (mesačne). Z vykonaného dokazovania nie je možné určiť, kedy s týmito finančnými prostriedkami obžalovaný disponoval. Trestný čin nezaplatenia dane a poistného nie je trestným činom trvácim. K jeho zákonným znakom patrí len jeho spôsobenie (nezaplatenie konkrétneho poistného v konkrétnom období) a nie už udržiavanie tohto stavu, a teda tento trestný čin nemôže trvať kontinuálne počas celého obdobia ktoré nasleduje po termíne splatnosti poistného. V prípade jednorazového príjmu obžalovaného (predpokladaný príjem určený znalkyňou na konci roka) tento nemožno následne predeliť pre účely trestného konania tak, aby ho orgány činné v trestnom konaní mohli stíhať a súd odsúdiť za mesiace, za ktoré príjem jednoznačne nemal. Z vykonaného dokazovania nevyplýva, že obžalovaný disponoval finančnými prostriedkami na úhradu jednotlivých mesačných súm poistného. Pri vypracovaní znaleckého posudku znalčka tiež nebrala do úvahy výdavky obžalovaného, ktoré by mohli mať vplyv na solventnosť obžalovaného vzhľadom na spôsob uplatňovania daňových výdavkov obžalovaného. Skutočnosť, že obžalovaný skutočne finančné prostriedky na úhrady súm poistného nemal potvrdzuje aj výpoveď družky obžalovaného A. O., ktorá tvrdila, že obžalovaný nijakým spôsobom neprispieva k chodu domácnosti, nemá z čoho, nepoberá žiadne dávky, ani výsluhový dôchodok, pretože naň nemal nárok, na ich syna neprispieva, nakoľko nemá príjmy, všetko ťahá finančne ona. Telefón p. A. je jej firemný a platí ho ona.

Krajskému súdu bolo preukázané, že obžalovaný si nespĺnil svoju odvodovú povinnosť, čo znamená, že sa dostal do pozície dlžníka voči zdravotnej a sociálnej poisťovni. Len samotné neuhradenie odvodových povinností však nie je trestným činom, nakoľko trestnoprávna zodpovednosť nie je konštruovaná ako zodpovednosť objektívna, teda ako zodpovednosť za výsledok (dlh), ale ako zodpovednosť subjektívna (individuálna), ktorá vychádza zo zodpovednosti za konanie, a tá za konanie zavinené. Krajský súd sa zameral na zisťovanie, či obžalovaný reálne mohol splatné poistné uhradiť, teda či mal dostatok finančných prostriedkov na jeho úhradu a úmyselne tak neurobil. Za súčasnej dôkaznej situácie je evidentné, že obžaloba podaná na obžalovaného bola podaná za skutok, ktorý nevykazuje znaky skutkovej podstaty trestného činu nezaplatenia dane a poistného, pretože v prípravnom konaní bolo zistené len to, že obžalovaný neuhradil splatné poistné, avšak nebolo jednoznačne preukázané, že obžalovaný v čase splatnosti jednotlivých súm poistného disponoval dostatočnými finančnými prostriedkami na ich úhradu a úmyselne tieto sumy poistného na sociálne poistenie a verejné zdravotné poistenie nezaplatil (subjektívna stránka). Úlohou orgánov činných v trestnom konaní a hlavne úlohou prokurátora je oprieť obžalobu o dostatočné množstvo dôkazov, na základe ktorých je možné kvalifikovať konanie obžalovaného ako trestný čin podľa Trestného zákona, pretože len v takom prípade možno

hovorí o tom, že postavenie obžalovaného pred súd je dôvodné (§ 234 ods. 1 Tr. por.), čomu tak v tomto prípade nebolo.

Vzhľadom k skutočnosti, že nebolo preukázané naplnenie všetkých zákonných znakov skutkovej podstaty trestného činu nezaplatenia dane a poistného, krajský súd napravil pochybenie okresného súdu tak, že zrušil napadnutý rozsudok v celom rozsahu a sám obžalovaného spod obžaloby oslobodil podľa § 285 písm. b) Tr. por.

Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.